

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΕΝ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
«ΠΑΤΡΙΩΝ»
ΔΟΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ 3 Α
ΤΗΛΕΦ. 582

ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
ΕΚΤΥΠΟΥΤΑΙ
ΕΙΣ 20,000
ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ
ΔΩΡΕΑΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

Εκδιδόμενον τῇ ἐπιμελείᾳ ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Ν. Χατζιδάκι, Ε. Γ. Ζηρίων καὶ Γ. Μ. Δαρβέγγη διευθύνοντες.

ΕΠΙ ΤΗ 29 ΜΑΪΟΥ

Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΤΕΛΟΥΣ

Καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχον ἄλλα σημεῖα τῶν καιρῶν προση-
λόντα τὴν ἐντελῇ ἐκ τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἐξάλει-
ψιν τοῦ τουρκικοῦ ἄγους, θὰ ἤρκει ἔσως καὶ μόνῃ ἡ πρό-
τινων ἡμερῶν ἐξαγγελθεῖσα ἀπόφασις τῶν Νεοτούρκων,
ὅπως πανηγυρίζωσι τοῦ λοιποῦ ὡς ἐθνικὴν αὐτῶν ἑορτὴν
τὴν ἐπέτειον τῆς Ἀλώσεως.

Ὅ,τι θὰ ἦτο φυσικὸν πρὸ δύο, τριῶν ἢ τεσσάρων αἰώ-
νων, ὅτε πανίσχυρος ἢ ἡμισέλῃνος ἐκυριάρχει ἐπὶ μερί-
του μέρους τριῶν ἡπείρων, καταντᾷ σήμερον τοσοῦτο
μᾶλλον κωμικόν, καθόσον δὲν φαίνονται ἐννοοῦντες τὴν
κωμικότητά του οἱ μετὰ παραδόξου πτωχαλαζονείας ζη-
τοῦντες νὰ ἐπιδείξωσι τὰ ράκη, ἅτινα τοῖς ἀπέμειναν ἐκ
τῆς πάλαι πορφύρας των.

Ἀλλ' ἡ τόσον ὀψιμος σκέψις καὶ ἀπόφασις ἂν εἰς τοὺς
συλλαβόντας αὐτὴν περιποιεῖ κωμικότητα, δι' ἡμᾶς ἐν-
αντίον τῶν ὁποίων στρέφεται, ἀποτελεῖ κήρυγμα πρὸς ἐγ-
γίσεως τοῦ τελικοῦ ἀγῶνος, εἰς δὲν διὰ πάσης οὐσίας πρέ-
πει εἰς πᾶσαν μέλλουσαν στιγμὴν νὰ εἴμεθα—καὶ θὰ εἴ-
μεθα—προητοιμασμένοι.

Ἐφ' ὅσον ἐθεώρουν χρήσιμον εἰς ἐκμετάλλευσιν τὸ
ὑπὸ δουλείαν γένος καὶ ἐφ' ὅσον μάλιστα ἀπὸ τῆς προ-
κηρύξεως τοῦ ψευδοσυντάγματος των εἶχον καλέσει
αὐτὸ ὡς συνεργάτην τῆς ὀθωμανικῆς ἀναστυλώσεως ἐ-
κρυπτον τὴν αὐθάδη χαρὰν των ἐπὶ τῇ ἀρπαγῇ τῆς πρω-
τευούσης μας. Ἦδη ὅμως, ὡς νὰ κατήγαγον τὰς ἐνδο-
ξότερας τῶν νικῶν κατὰ τοὺς τελευταίους πολέμους,
ἐπείσθησαν φαίνεται ὅτι καὶ ἄνευ τῶν δούλων, καὶ μό-
νοι δύνανται καὶ ν' ἀνορθωθῶσιν ἐκ τῆς πτώσεως καὶ νὰ
ζήσωσιν. Οὐδὲν τοὺς ἐμποδίζει ἄρα νὰ ψάλλωσι τὰ ἐπὶ
τόσους αἰῶνας καθυστερήσαντα ἐπινίκια. Ἀπὸ μηνῶν
μάλιστα ἤρχισαν τὰ προεόρτια διὰ τῶν ἀμειλίχτων ἐκ-
διώξεων καὶ τῶν ἀπανθρώπων καταδρομῶν κατὰ παντὸς
ὅ,τι Ἑλληνικόν...

Προφανὲς ὅτι ἡ ἀρχὴ τοῦ τέλους εἶναι ἐγγύς. Ἄν
μωραίνῃ Κύριος δὲν βούλεται ἀπολέσαι οὐδέποτε μωρίαν
ἐστᾶθη τόσον ἀπτή, τόσον περίοπτος. Ἐπὶ πόσον
καιρὸν ἀράγε ὑπολογίζουσιν ὅτι θὰ ἑορτάζωσι τὰ ἐπινίκια
ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν τῶν ἱερῶν Μνημοσύνων ἅτινα τοῦ
λοιποῦ θὰ τελῇ μὲ προτεταμένους τὰς λόγχας ἡμῶν
ἐκατομμύριον πανόπλων ἐκδικητῶν;

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ τῆς Πεντηκοστῆς
(Ἰωάν. ζ'. 37-55 καὶ 12-13)

Κείμενον.

1 Τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ, τῆς ἑορτῆς εἰσθή-
κει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε λέγων. ἂν τις διψᾷ², ἐρ-
χέσθω πρὸς με καὶ πινέτω. ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, καθὼς
εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς³ κοιλίας αὐτοῦ ρεύ-
σουσιν ὕδατος ζῶντος. τοῦτο δὲ εἶπεν περὶ τοῦ Πνεύ-
ματος οὗ ἐμελλον λαμβάνειν οἱ πιστεύοντες εἰς αὐ-
τόν.⁴ οὐπω γὰρ ἦν Πνεῦμα Ἅγιον, ὅτι ὁ Ἰησοῦς⁵
οὐδέπω ἐδοξάσθη· πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄχλου ἀκούσαν-
τες τὸν λόγον ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ἀληθῶς⁶ ὁ προ-
φήτης· ἄλλοι ἔλεγον· οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς· ἄλλοι
ἔλεγον μὴ γὰρ ἐκ τῆς⁷ Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχε-
ται; οὐχὶ ἡ γραφή εἶπεν ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δαυὶδ
καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαυὶδ, ὁ Χρι-
στὸς ἔρχεται;⁸ σχίσμα οὖν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐγένετο δι'
αὐτόν. τινὲς δὲ ᾔθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν, ἀλλ'
οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. ἦλθον οὖν οἱ
ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρισαίους, καὶ
εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· διατί οὐκ ἠγάγετε αὐτόν; ἀπε-
κρίθησαν οἱ ὑπηρέται· οὐδέποτε οὗτος ἐλάλησεν
ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος· ἀπεκρίθησαν οὖν
αὐτοῖς οἱ Φαρισαῖοι· μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνησθε;
μὴ τις ἐκ τῶν ἀρχόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν ἢ ἐκ
τῶν Φαρισαίων; ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος ὁ μὴ γινώσκων
τὸν νόμον ἐπικατάρατοί εἰσιν! λέγει Νικόδημος πρὸς
αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νικτὸς πρὸς αὐτόν, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν.
μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ἂν μὴ ἀκούσῃ
παρ' αὐτοῦ πρότερον καὶ γνῶ τί ποιεῖ; ἀπεκρίθησαν
καὶ εἶπον αὐτῷ· μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ; ἐρεῖ-
νησον καὶ ἴδε ὅτι προφῆτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας οὐκ
ἐγήγερται. πάλιν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε λέ-
γων, ἐγὼ εἰμὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ
οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς
τῆς ζωῆς.

Σημειώσεις.

1) Τῆς σκηνοπηγίας, ἥτις ἑορτάζεται ἐπὶ 8 ἡμέρας. — 2) Διψᾷ
συντηρεῖν. — 3) Κοιλίας=τῆς καρδίας. — 4) Οὐπω γὰρ ἦν=
οὐδέπω. — 5) Οὐδέπω=ἀκόμη δὲν ἐδοξάσθη διότι δὲν εἶχε σαυρωθῇ
καὶ διὰ τῆς ἀναστάσεως δοξασθῇ. — 6) Ὁ πρὸς ἡ τῆς τῶν ὁποίων
πορεύει ὁ Μωϋσῆς ἐν δευτερονομίᾳ. — 7) Πολλοὶ ἠνέκουν τὴν ἐν Βη-
θλεὲμ γέννησιν καὶ ἐθεώρουν αὐτόν ἐκ Βηθλεὲμ τῆς Γαλιλαίας κα-
ταγόμενον. — 8) Σχίσμα=μεγάλη φιλονικία καὶ διαφορά.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΑ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ

Η ΕΠΙΦΟΙΤΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

Ἐκ τῶν ἐπιδείξεων τῶν Ἀποστόλων κατὰ Γ'. 1-12

α' Ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου
ἐφ' ὑμᾶς ὑμεῖς δὲ καθίστατε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ἕως
οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὀψωνος τοῦτου εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν

Ἰησοῦς Χριστὸς πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ ἀποστόλους αὐτοῦ κατὰ τὴν τελευταίαν μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐμφάνισιν αὐτοῦ ἐν μέσῳ αὐτῶν. Ἦδὴ ἡ ἡμέρα ἦλθε καὶ αὕτη ἦτο ἡ πεντηκοστὴ ἡμέρα ἀπὸ τοῦ Πάσχα καθ' ἣν οἱ Ἰουδαῖοι ἐώρταζον. Κατὰ τὴν βῆθειαν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου, νὰ καθίσωσιν ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ὥς οὐ ἐνδύσωνται δύναμιν ἐξ ὑφους, οἱ Ἀπόστολοι ἦσαν ἅπαντες συνηγμένοι ἐν οἴκῳ τινὶ ἐπὶ τοῦ λόφου τῆς Σιών. Αἶφνης ἤχος δυνατός, ὡς νὰ ἤγειροντο σφοδροὶ ἄνεμοι, ἠκούσθη ἐπὶ τοῦ λόφου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ προερχόμενος, καὶ ἡ οἰκία ἐν ᾗ ἦσαν συνηγμένοι οἱ Ἀπόστολοι ἐσεισθη δόκιλος, ἐμφοβὸν δὲ οἱ Ἀπόστολοι εἶδον πυρίνας γλώσσας διαμεριζόμενας αἰτίνες ἐπεκράθισαν εἰς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἐτέραις γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Οἱ δὲ τοῦ πυρὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐμπλησθέντες Ἀπόστολοι ὡς τὴν θείαν χάριν ἀμέσως παρὰ τοῦ Κυρίου λαβόντες αὐτοὶ οὗτοι μετεδύσαν μετὰ ταῦτα τὴν θείαν ταύτην χάριν εἰς τοὺς ἐπισκόπους καὶ διακόνους αὐτῶν καὶ οὕτω μέχρις ἡμῶν καὶ μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων οἱ λειτουργοὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγίας Ἐκκλησίας ἔχουσι θεῖον τὸ θεῖον δῶρον τῆς Ἱερωσύνης καὶ τὴν διαδοχὴν τοῦ ἀξιώματος τούτου ἀπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἱδρυτοῦ καὶ τελειωτοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις καὶ ταῖς πράξεσι τῶν Ἀποστόλων δὲν ἀναφέρεται βάπτισμα τῶν Ἀποστόλων. οἱ Ἀπόστολοι ἐβαπτίσθησαν ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί.

Καὶ τὸ μὲν ἅγιον Πνεῦμα τὸ ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν κατελθὼν ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους ἐγένετο ὁρατὸν εἰς μόνους τοὺς Ἀποστόλους ἀλλὰ ὁ σφοδρὸς κρότος ἀντήχησεν εἰς ἅπαντας τὴν Ἱερουσαλὴμ, πλῆθος δὲ Ἰουδαίων προσέτρεξεν εἰς τὸν λόφον Σιών καὶ ἐγένετο μάρτυς θαύματος ἀκατακλήπτου. Οἱ πλείστοι τῶν προστρέξαντων ἦσαν Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς ἦτοι Πάρθοι, Μῆδοι, Ἑλαμίται, Καπαδόκαι, Φρύγαι, Πικρυαῖοι, Αἰγύπτιοι, Ῥωμαῖοι, Κρήτες, Ἀραβες, οἵτινες ἐξέστησαν ἀκούοντες τοὺς Ἀποστόλους ὁμιλοῦντας αὐτοὺς εἰς τὴν ἰδίαν ἐκάστου διάλεκτον. «Οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσαν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος ἐν τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν;»

Καὶ τινὲς μὲν τούτων εὐλαβεῖς ὄντες ἐξέφραζον θαυμασμόν πρὸς τοὺς Ἀποστόλους παραδέχοντο ὅτι διὰ θείας βοηθείας εἰς τὰς διαφόρους αὐτῶν γλώσσας καὶ διαλέκτους ἐλαλοῦντο τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων, ἕτεροι ὁμῶς χλευάζοντες ἔλεγον ὅτι διατελοῦντες ἐν μέθῃ ὁμίλου ξένας γλώσσας· τούτο ἠνάγκαζε τὸν κορυφαῖον τῶν Ἀποστόλων Πέτρον νὰ κηρύξῃ τὸ πρῶτον πρὸς αὐτοὺς δημοσίᾳ περὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν περὶ αὐτοῦ προφητειῶν περὶ τὸν λόγον αὐτοῦ διὰ τοῦ ἀσφαλῶς οὖν γινωσκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραὴλ, ὅτι Κύριον καὶ χριστὸν αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦτον τὸν Ἰησοῦν ἐν ᾗμεῖς ἐσταυρώσατε. Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν ἡμέραν ὡς ἀναφέρει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἐβαπτίσθησαν καὶ ἐγένοντο χριστιανοὶ ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι.

ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

29 Μαΐου 1453.

Σημαίνει ὁ Θεός, σημαίνει ἡ γῆ, σημαίνουν τὰ ἐπουράνια, σημαίνει καὶ ἡ ἁγία Σοφία, τὸ μέγα μοναστήρι, μὲ τετρακόσια σήμαντρα καὶ ἐξήντα δύο καμπάναι· κάθε καμπάνα καὶ παπᾶς, κάθε παπᾶς καὶ διάκος, νὰ μπουῖνε στὸ χερουβικό καὶ νάβῃ ὁ βασιλεὺς. Περιστέρᾳ κατέβηκεν ἀπὸ τὰ μεσουράνια, «Πάψετε τὸ χερουβικό, καὶ ἄς χαμηλώσουν τ' ἄγνα,

Παπᾶδες πάρτε τὰ γιερά, καὶ σεῖς κερὰ στυθῆτε, γιατί' εἶναι θέλημα Θεοῦ ἡ Πόλη νὰ τουρκέψῃ. Μόν' στείλτε λόγο ὃς τῇ Φραγκιά, νάρτουνε τρία καράβια τὸνα νὰ πάρῃ τὸ σταυρὸ καὶ τᾶλλο τὸ Βαγγέλιο, τὸ τρίτο τὸ καλύτερο τὴν ἁγία Τράπεζά μας, μὴ μᾶς τὴν πάρουν τὰ σκυλλιά καὶ μᾶς τὴν μαγαρίσουν. Ἡ Δέσποινα τάρχυνε καὶ ἐδάχρυσαν οἱ εἰκόνες. — Σώπασε, κυρὰ Δέσποινα, μὴ κλαίγῃς, μὴ δακρύζῃς πάλι μὲ χρόνους, μὲ καιρούς, πάλι δικὰ σὰς εἶναι!

ΑΙ ΕΘΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Ἦμην παιδίον ὅτε καθήμενος πλησίον τῆς ἐστίας καὶ πολλὰκις τὸν γέροντα πάππον μου συνδιαλεγόμενον μετ' ἄλλων ὁμηλικῶν αὐτοῦ. Θέμα τῶν διαλογῶν αὐτοῦ ἀπετέλουν τὰ λεγόμενα συνήθως πολιτικὰ τῆς ἡμέρας διότι τοιαῦτα ζητήματα δὲν ὑπῆρχον τότε ἐν τῇ ἀποκρίᾳ καὶ Τουρκοκρατούμενῃ ἀκόμη χώρᾳ ἐκείνῃ ἀλλὰ πρὸς τὰ παθήματα καὶ τὰ κατορθώματα τῶν Χριστιανῶν τοῦ μεγάλου ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος καὶ κατ' ἐξῆς τὸν Πενυκτὸν τὰ Χάλαρα ἐσκοτώσαμεν πολλοὺς εἰς τὸν Κρουσῶνα ἐκάψαμεν τοὺς Ἀρβανίτες, εἰς τὰ Ἄλνικα τοῦ Βρῦσινα ἐπολεμήσαμεν καὶ ἐκεῖ ἐσκοτώθη ὁ Κολῆς ὁ πατέρας τοῦ Τζαννιδογεωργίου, εἰς τὰς Ἀμουργῆς μᾶς ἐτυλίξανε οἱ Τούρκοι καὶ ἐχαθήκαμεν πολλοὺς εἰς τὴν Ἀσκύρου ἐσκοτώσαμεν πολλοὺς καὶ ἐπῆραμεν πολλοὺς εἰς τὴν Κάννεδαν ἐσκοτώσαμεν τὸν Κουντουριάρη, εἰς τὴν Ζιοῦς τὸν Κάμπο ἐπιάσαμεν σκλάβον Ντελῆ Χασάνη καὶ ὕστερα τὸν ἐκαταλύσαμεν ἐξω τὸν Ἀν-Γεώργη εἰς τὴν Κάννεδαν, εἰς τὰ Ρούστικα ἐπὶ γενὸς ὁ Χακίμδοκωνσταντῆς καὶ ἐβάλεν ἀποκῆτω ἀπὸ τὸν Πύργο μὴ λαλῆνα μπαρούτι καὶ ἔτσι ἀνετινάξαμε τὸν Πύργον καὶ τὸν Παπᾶν Στάματῆ ἐκεῖ ποῦ ἐδιάβαζε τὸ αὐγὴν εἰς τὸ Κακὸ Μουρὶ ἐσκοτώσαν τὸν ἀδελφὸ τοῦ Γεροδωριᾶ καὶ κτλ. κτλ. Μετὰ ταῦτα διηγήματα ἀναφερόμενα πάντοτε εἰς κατορθώματα καὶ παθήματα τοῦ Γένους ἐπληροῦν τὴν ψυχὴν ἐμοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων συνομηλικῶν τότε οἱ ἀσπὲς ἐκείνοι προεβύτην καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐξέκλειον καὶ παρῶρων ἡμᾶς, ἵνα ἡμέραν τινὰ τολμήσωμεν νὰ μιμηθῶμεν αὐτοὺς καὶ ἐκδικήσωμεν τὰ γενόμενα εἰς τὸ Γένος ἡμῶν ἀδικήματα, μὴ φανῶμεν δὲ κατώτεροι τῶν παλαιωτέρων. Ὅτι τὰ σπέρματα ταῦτα δὲν ἐπιπτον εἰς κενὴν γῆν, ἀλλὰ ἐκείνοι παρὰ τοὺς αὐτοὺς, δὲν ὑπῆρξαν ἐπιβλαβεῖς ἡμῖν τοῦτο ἀποδείξει περιφανῶς εἶναι ἡ αἵματοκαφὴς μὲν ἀλλ' ὅμως ἀκριβῶς διὰ τοῦτο καὶ πολυτίμος ἐλευθερία τῆς Κρήτης μας.

Ταῦτα ἔχων πάντοτε κατὰ νοῦν εὐρίσκομαι πολλὰκις εἰς μεγάλην ἀπορίαν, πῶς συμβαίνει ὥστε ἄνθρωποι νῦν μινες καὶ φιλοπάτριδες ἀντιμάχονται φρικτῶς πρὸς τὰ παραδόσεις ἡμῶν ταύτας. Ἦμπορεῖτε ἔλεγε πρὸς ἐμὲ πρὸς τινος τῶν νεωτέρων τις, νὰ ἀσχολῆσθε περὶ τῶν γλῶσσων καὶ τὴν ἱστορίαν ἡμῶν ἀλλὰ δι' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, μακρὰν ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα! Ἄλλος ἔγραφε καὶ αὐτὰς «Γιὰ τὰ ἔθνη θύμηση εἶναι ἡ παράδοση καὶ ἡ ἀσπασία εἶναι ἡ ὁρμὴ τῆς δημιουργίας. Συντηρητικὸν στοιχεῖον εἶναι ἡ παράδοση καὶ προοδευτικὸν ἡ δημιουργία. Ἡ παράδοση εἶναι ὁ σύνδεσμος τῶν ἀτόμων μίᾳ φυλῇ, τῶν ἡμετέρων καὶ περασμένων ποῦ τὰ κάνει ἔθνος, ὁρμὴ δημιουργίας εἶναι ὁ σύνδεσμος τῶν τώρα ζωντανῶν ἀτόμων τοῦ ἔθνους μὲ τὰ ἐρχόμενα, εἶναι ἡ ληπτικὴ τῶν περασμένων. Εἰς τὰς ποικιλίας ταύτας ἀντιθέσεις τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος ἐκεῖνο τὸ ὅποιον κάμνει τὴν παραδοξότερα

ἐντύπωση εἶναι ἡ τονιζομένη λήθη τοῦ παρελθόντος. Διότι ἐρωτᾶται: εἶναι αὕτη συμπεριφορά ἡ ἀναγκαία; δὲν δύναται ἡ μνήμη τοῦ παρελθόντος, αἱ ἐθνικαὶ παραδόσεις νὰ συνυπάρξωσι μετὰ τῆς ὁρμῆς πρὸς τὴν πρόοδον; Εἶναι ταῦτα τήρησις παραδόσεων καὶ τάσις πρὸς δημιουργίαν, τόσον ἀντίθετα πράγματα, τόσον ἐναντία ἀλλήλων, ὥστε ὁ συμβιβασμὸς αὐτῶν νὰ εἶναι ἀνέφικτος καὶ διὰ τοῦτο ἀποκηρύσσεται τὸ παρελθόν, παριστᾶται ἡ λήθη αὐτοῦ ἀναπόδραστος ὅρος πρὸς πρόοδον; Εἰς ἐμὲ θὰ ἐπιτραπῇ νὰ ἔχω διάφορον γνώμην, καὶ ἰδοὺ διατὶ.

Ἠξέστω δὲ πολλὰκις τὰ φαινόμενα ἀντίθετα καὶ ἐναντία συνυπάρχουσι καὶ συμβιβάζονται κάλλιστα. Ὁ ὅξυς καὶ ὁρμητικὸς Ἀχιλλεὺς συνεδέετο δι' ἀδελφικῆς φιλίας πρὸς τὸν πρῶτον καὶ ἡσυχίον Πάτροκλον, καὶ τὰ φωτεινὰ καὶ σκιερὰ χρώματα δύνανται νὰ συνδυάζωνται μετ' ἀλλήλων εἰς τὴν ζωγραφικὴν κάλλιστα. Καὶ ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας ἔλεγε ἄλλοτε πρὸς τὸν λαὸν τῶν Ἀθηναίων ὅτι λαὸς ἔχων τοιαύτας παραδόσεις ὅποιας ὁ Ἕλληνας δὲν δύναται νὰ μεγαλουργήσῃ καὶ πάλιν. Ὁμοίαν δὲ ἔνοιαν ἐξέφρασε προχθὲς καὶ ὁ Κάιζερ. Καὶ οἱ τοὺς Βουλγάρους μέχρι Τσουμχαγιᾶς καταδιώξαντες πέρυσιν Ἕλληνας μαχηταὶ τοιαύτας παραδόσεις εἶχον κατὰ νοῦν, ὅτι δηλ. μάχονται ὑπὲρ τῆς χώρας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ συνεχίζουσι τὸ ἔργον τοῦ Τιμισκῆ καὶ Βασιλείου τοῦ δευτέρου φρονῶ δὲ ὅτι δὲν ἔβλαψεν αὐτοὺς ἡ τοιαύτη τήρησις τῶν παραδόσεων τούτων. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπὶ τὴν Τροίαν ἐκστρατεύσαντες ἥρωες δὲν ἔκριναν ἀνάξιον ἑαυτῶν νὰ ἀναμνησκωνται τῶν παλαιωτέρων παραδόσεων καὶ νὰ παραγγέλλῃσι: «Μὴδὲ γένος πατέρων αἰσχυνοῦμεν οἵπερ ἄριστοι γίνοντο...» Διατὶ λοιπὸν σήμερον ἡ τοιαύτη ἀντίθεσις παρελθόντος καὶ παρόντος καὶ διατὶ νὰ προβάλλεται ὡς ἀναγκαῖος ὅρος πρὸς πρόοδον ἡ λήθη τοῦ παρελθόντος; Ναι, διατὶ;

Ἐπειτα καὶ τόδε ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν πάντοτε πρὸς ὀφθαλμῶν, ὅτι ἂν ἱστορικῶς καὶ ὡς εἰπεῖν σωματικῶς συνδεόμεθα μᾶλλον πρὸς τὰς μεσαιωνικὰς καὶ τὰς τοῦ νεωτέρου αἰῶνος Ἕλληνικὰς γενεάς, πνευματικῶς δ' ὁμῶς, ψυχικῶς, ὡς πρὸς τὸν πολιτισμὸν, ὡς πρὸς τὸ πολίτευμα, τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι, ὡς πρὸς τὰς ἐθνικὰς, ἐπιστημονικὰς ἰδέας συνδεόμεθα καὶ ἡμεῖς καὶ πάντες σχεδὸν οἱ ἄλλοι λαοὶ τῆς Εὐρώπης πολὺ μᾶλλον πρὸς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ἢ πρὸς τοὺς ἀκμαστάνας ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Χριστοῦ μέχρι τοῦ 1750. Λοιπὸν εἰς ἐκείνην τὴν ζωοδότικαν πηγὴν, εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἕλληνικὴν παράδοσιν, εἰς τὸν θαυμάσιον ἐκεῖνον κόσμον καὶ πολιτισμὸν ἀνάγκη νὰ ἀνατρέξωμεν καὶ ἡμεῖς ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι πολιτισμένοι λαοὶ ἐκεῖνον νὰ σπουδάζωμεν μᾶλλον, παρ' ἐκείνον ἢ παρ' ἄλλων νὰ ἀντλήσωμεν διδάγματα καὶ θάρρος διὰ τοὺς μέλλοντας ἀγῶνας, διὰ τὸν μέλλοντα βίον, καὶ πολιτισμὸν ἡμῶν, περὶ λήθης δὲ αὐτοῦ ἡ ἀπομακρύνσεως εἶναι ἐγκλημα, εἶναι ἐθνικὸν ἀμάρτημα νὰ γίνεταί παρ' ἡμῖν καὶ ὁ ἐλάχιστος λόγος.

ΕΠΙ ΤΗ: ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΙ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΑΝΔΡΕΣ ΕΠΤΑΝΗΣΟΥ

Α'

Ὅτι ἡ Ἐπτανήσος εἶχε καὶ ἔχει πάντα τ' ἀναγκαῖα ἐφόδια ὅπως ἐν τῇ λαμπαδηδρομίᾳ τῆς ἐθνικῆς ἐργασίας κρατήσῃ ὑψηλὰ καὶ ἀσβεστον τὴν δάδα τοῦ Ἕλληνοῦ θά ἤρκει ν' ἀποδείξῃ καὶ ἡ ἀπλουστάτη ἱστορικὴ ἀναδρομή. Ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων παρουσιάζει

* Σπ. Δάμπρου Λόγος ἐναρκτήριος τοῦ Πανιωνίου Συνεδρίου.

εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν ἡ ποίησις τὰς εἰκόνας τοῦ Ἀλκινόου καὶ τοῦ Ὀδυσσεὺς καὶ τὰς εἰδυλλιακὰς μορφὰς τῆς Πηνελόπης καὶ τῆς Ναυσικάας, καὶ βλέπομεν πρὸς ἡμῶν πρὸς τοὺς συναρχαίους ἐκείνους θρόνους τοῦ Ἰονίου τοὺς ἐπὶ τῆς ἀγάπης τοῦ λαοῦ πατριαρχικῶς στηριζομένους παρ' ἐξουγιμένους τὰς ἀρετὰς ἐκείνας τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας, αἵτινες εἶνε ἔκτοτε χαρακτηριστικαὶ τοῦ ἑλληνικοῦ οἴκου καθ' ἅπαντας τοὺς αἰῶνας. Οὐδὲ μένουσιν αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ξένοι τοῦ λοιποῦ ἑλληνισμοῦ κατὰ τοὺς μακροὺς αἰῶνας τῆς ἀρχαιότητος καὶ τῶν μέσων χρόνων συνδοξασθεῖσαι καὶ συνταλαιπωρησασαί, συνυποστᾶσαι πάσας τὰς χαρὰς τοῦ ἔθνους καὶ συντριβεῖσαι ὑπὸ πασῶν αὐτοῦ τῶν συμφορῶν καὶ ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς γεωγραφικῆς θέσεως εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλαι παρασυρθεῖσαι εἰς τὴν δίνην ἣν προσέκαλεσεν ἡ βουλμία τῆς Ἑσπερίας, ἐπιτρεχούσης τὸν ἑλληνικὸν κόσμον τῆς Ἀνατολῆς. Ἐν τούτοις αἱ μακρὰ ἐκείναι καὶ πολλὰκις ὀδυνηραὶ περιπέτειαι, αἵτινες ἠδύναντο νὰ φανῶσιν ἐπαπειλοῦσαι τὴν εἰς αἰὶ ὑπόστασιν τῶν Ἰονίων νήσων ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν λοιπὸν Ἕλληνισμὸν συνδέσμου ἀντὶ νὰ διακινδυνεύωσι τὴν ἐθνικὴν ὑπαρξίν τῶν Ἑπτανήσων, ἀπ' ἐναντίας διηκυόλουν τὴν καρτερικὴν διατήρησιν αὐτῆς καὶ οἰωνεῖ ἐστὼς μωσαν ἐπ' ἀγαθῇ τῇ Ἕλληνικῇ ιδέᾳ παρὰ τῇ Ἰονίᾳ λαῷ, ὅστις καὶ κατάρθρωσε νὰ διαφυλάξῃ ἀλώβητα τὰ δύο τιμαλφέστατα παλλὰδια τοῦ ἔθνισμοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν γλῶσσαν. Καὶ δὴ μέιναντες οἱ Ἑπτανήσιοι ἀπηλλαγμένοι τοῦ Τουρκοῦ ζυγοῦ τοῦ βαρύναντος ἐπὶ αἰῶνας μακροὺς τὸ λοιπὸν γένος καὶ ἀντ' αὐτοῦ ὑποστάντες τὴν ἐλαφροτέραν μοῖραν καθυποτάξεως εἰς τὴν δεσποτείαν ἢ τὴν προστάσιαν λαῶν πολιτισμένων οὐ μόνον δὲν ἐπαύοντο ὑπὸ τοῦ φανατισμοῦ τῶν Μωαμεθανῶν καὶ τῆς ἐξοντώσεως ἐκείνης, εἰς ἣν ὑπέβαλον τὸν Τουρκοκρατηθέντα Ἕλληνισμὸν οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ἰσλάμ, ἀλλὰ καὶ ἠδυνήθησαν ν' ἀναδείξωσι τὰς εὐλογημένας ὑπὸ τῆς φύσεως νήσους αὐτῶν τοῦτο μὲν ἄσυλον τῶν ἐκαστοτε διωκομένων ἀδελφῶν, τοῦτο δὲ φάρον τοῦ Ἕλληνικοῦ πολιτισμοῦ, ὁσημέραι λαμπρότερον φέγγοντα ἐν ἡμέραις καθ' ἃς τὸ λοιπὸν Γένος ἐκάλυπτεν ἡ ἀγλήρ, δουλείας στυγνῆς.

Πράγματι αἱ τιμαὶ αἱ μισοφοραί, αἱ διακρίσεις, ἡ εὐμάρεια τοῦ βίου, ἡ λεπτονομία τῶν ἡθῶν, αἵτινες ὑπῆρξαν ὁ καρπὸς τῆς μετὰ ἐκ τῆς Ἑσπερίας καὶ τοῦ Βορρᾶ δύνασσεύοντων ἐπικαιωνίας δὲν ἀπερράφησαν οὐδ' ἀφομοίωσαν τὸ ἐθνικὸν ἐγὼ τῶν Ἑπτανήσιων, συντηρηθὲν ἀνέπαφον καὶ ἀκήρατον ἐν μέσῳ πάσης τυχῶν εὐεστοῦς καὶ κοινωνικῆς εὐημερίας. Τὸ ἐσπέριον φῶς ἐχρησίμευσε γὰρ φωτισμῷ, ἀλλὰ δὲν κατέφλεξε τὸν Ἰόνιον Ἕλληνισμὸν. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὁ χαρακτήρ, ὃν προσέλαβον ἐνωρίτερον ἢ παρὰ τῇ λοιπῇ Ἕλληνισμῷ, δουλεύοντι ἀκόμη, ἀνθίστασιν αἱ καλὰ τέχναι, τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ προαχθεῖσα λογοτεχνία, ἡ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τούτου ἀνατείλασα ἐπιστήμη καὶ τέλος, περιτελλομένων ἐνιαυτῶν, ὁ κατὰ μικρὸν ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς Ἀγγλικῆς προστασίας καὶ μάλιστα ἐπ' αὐτῆς ἐξελιχθεὶς πολιτικὸς βίος.

Τίς ἐξ ὑμῶν ἀγνοεῖ τὴν ὑπέροχον ὑπηρεσίαν, ἣν παρέσχεν ἡ Ἐπτανήσος, ἐθνικώτατα ἅμα καὶ πολιτικώτατα συνδύασα τὴν ἐκ τῆς Ἑσπερίας ζωὴν καὶ κίνησιν τῆς τέχνης πρὸς τὴν παροχὴν ἀσύλου εἰς φεύγοντα τὴν Τουρκικὴν δουλείαν φιλότεχνα τέκνα τῆς μεγάλης πατρίδος; Ἡ Κέρκυρα καὶ ἡ Ζάκυνθος δὲν ἔδωκαν οὐ μόνον ἄρτον, ἀλλὰ καὶ δύναμιν εἰς τὸν χρωστῆρα τῶν Κρητῶν μετὰ τὴν ἐκπόρθην τῆς μεγαλονήσου ὑπὸ τῶν Τουρκοικῶν σιφῶν;

Δὲν ἐδόθη οὕτως ἀφορμὴ ν' ἀναπτυχθῇ ἡ μικτὴ ἐκείνη Κρητοεπτανήσιακὴ γραφικὴ, ἥς εὐκαταίᾳ θὰ εἶνε ἡ ἐν λε-

